

Censorrappport, skriftlig græsk, 2023 – kort version 08-10-2023

Ved studentereksamen i skriftlig græsk 2023 besvarede 72 elever opgave 1 den 23. maj, hvor teksten var et uddrag af Aischylos, *Perserne*. Opgave 2 den 3. juni kom ikke i brug, og der var ingen elever til sygeeksamen i august.

KARAKTERSTATISTIK for opgave 1 den 23. maj 2023:

Karakter	-3	00	02	4	7	10	12	Hovedtotal
Hyppighed	0	4	4	14	27	12	11	72
Frekvens	0	0,06	0,06	0,19	0,38	0,17	0,15	
Kumuleret frekvens	0	0,06	0,12	0,31	0,69	0,86	1,01	

Der tages forbehold for eventuelle tælle-, taste- og regnefejl.

Kvartilsæt:

1. kvartil	7
2. kvartil / median	7
3. kvartil	10

Der tages forbehold for eventuelle tælle-, taste- og regnefejl.

Gennemsnittet ligger på 7,01 hvilket er på niveau med de foregående år.

KOMMENTARER TIL ÅRETS OPGAVE 1 - den 23. maj 2023

Opgave 1.

Giv en syntaktisk analyse af nedenstående passager fra linje 21 og linje 49-51 i eksamensteksten:

Καὶ τότε ἔπραξεν, ὥστε Βόσπορον ἔκλησε μέγαν; (linje 21)

... ἐς δὲ παῖδα ἑμὸν

Ζεὺς ἀπέσκηψεν τελευτὴν θεσφάτων· ἐγὼ δέ που

διὰ μακροῦ χρόνου τάδε ἤρχουν ἐκτελεστήσειν θεοῦς· (linje 49-51)

Opgaven fungerer rigtig godt. Stort set alle elever analyserer de to første sætninger (linje 21) korrekt. Derefter øges sværhedsgraden, men der er stadig mange elever, der klarer de to næste hovedsætninger pænt. Opgaven ser ud til at passe meget fint i sværhedsgrad.

Eleverne er generelt gode til at besvare analyseopgaven. De er træned i forskellige modeller for opsætning af besvarelsen og ved i de fleste tilfælde, hvad de skal. Der var dog et par ting, som drillede dem.

Sætningsbestemmelse

Der var kun en enkelt ledsætning, og selvom mange bestemmer den korrekt, glemmer flere at angive, hvilket led denne er i forhold til ord i hovedsætningen. Oversigten over hypotaktiske konjunktioner i Basis § 9.2 kunne hjælpe dem, da de hypotaktiske konjunktioner i oversigten er sorteret efter, om de indleder adverbielle eller substantiviske ledsætninger.

På nogle skoler lærer eleverne at bruge betegnelsen "adled". Vi følger dansk Sprognævnets definition af adled som et underled til en kerne i en underordningsforbindelse¹, et led, som føjes til et overled (i reglen et substantiv) for at bestemme det².

[C:\Users\B019267\Downloads\Grammatisk_talt_OCR_web_lav.pdf](C:\Users\B019267\Downloads\Grammatisk_talt_OCR_web_lav.pdf) De fleste elever, der anvender betegnelsen adled, anvender den korrekt.

Opgave 2a.

Giv en mere ordret oversættelse af nedenstående passage fra linje 64-67 i eksamensteksten:

Ταῦτά τοι κακοῖς ὀμιλῶν ἀνδράσιν διδάσκειται
 θούριος Ξέρξης· λέγουσι δέ, ὡς σὺ μὲν μέγαν τέκνοιοι
 πλοῦτον ἐκτήσω σὺν αἰχμῇ, αὐτὸν δὲ ὑπὸ ἀνανδρίας
 ἔνδον αἰχμάζειν, πατρῶον δὲ ὄλβον οὐδὲν αὐξάνειν.

Oversættelsesopgaven volder mange elever problemer, men der er også flere elever, der har lavet gode oversættelser, der viser glimrende forståelse af det græske sprog.

Eleverne skal først forstå det græske og dernæst levere en læselig og meningsfuld oversættelse på et nogenlunde acceptabelt dansk. Går eleverne galt i byen, når de bestemmer de græske ord, er det klart, at oversættelsen også bliver forkert. I deres forsøg på alligevel at få mening ud af ordene, ender eleverne tit med at se stort på den viden om f.eks. sammenhæng mellem led og kasus, som de måske ellers faktisk har.

Ved vurderingen af oversættelsen er der lagt vægt på, at alle ord – også konjunktioner, adverbier og partikler – er oversat, og at betydningen er korrekt. Det er desuden væsentligt, at eleverne i deres oversættelse gengiver den græske syntaks så korrekt som muligt, selvom det ikke nødvendigvis giver et flot og elegant dansk.

Nogle elever indsætter parenteser i deres oversættelse eller laver fodnoter. Det skal eleverne ikke. De skal beslutte sig for, hvordan de bedst oversætter og ikke give censorerne alternativer at vælge imellem.

Eleverne bør jf. Lærerens hæfte side 7-8 vide, at gode forskelle bl.a. er participier, a.c.i.'er samt subjekts- og diateseskifte. De kan ikke regne med, at alle de forskelle, der er nævnt i lærerens hæfte, optræder i alle opgaver, men de må gerne have i baghovedet, at de skal være obs på participier, a.c.i.'er og diatese-/subjektsskifte.

¹ https://dsn.dk/udgivelser/sproгнаevnets-udgivelser/sproгнаevnets-skriftserie-1/Grammatisk_talt_OCR_web_lav.pdf

² <https://sproget.dk/lookup?SearchableText=adled>

Opgave 2b

Gør rede for tre væsentlige grammatiske forskelle mellem den græske tekst i opgave 2a og den udleverede danske oversættelse af eksamensteksten.

Oversættelsen og forskelsopgaven hænger nøje sammen, da begge opgaver stilles med udgangspunkt i samme græske sætning, og det er oplagt, at fejl i oversættelsen for flere elever resulterer i fejl i forskelsopgaven.

Selvom der er gode besvarelser, går mange elever galt af, hvad der er væsentlige forskelle, og det er derfor fortsat en opgavetype, der skal arbejdes med ude på skolerne. Før corona gik det bedre med forskelsopgaven, men nu volder den igen eleverne problemer, og det synes, som om de er i tvivl om, hvad der kræves af dem, når de skal gøre rede for en forskel.

Når eleverne redegør for forskellene, skal de naturligvis tage udgangspunkt i den konkrete græske sætning og den udleverede oversættelse. *Generelle* forklaringer på oversættelser af a.c.i. eller konjunkt participium er ikke i sig selv interessante. Og det er naturligvis vigtigt, at eleverne bruger korrekt grammatisk terminologi i deres redegørelser.

Nævner eleverne uvæsentlige forskelle, får de selvfølgelig kredit for det. Der ses ved vurderingen af elevernes besvarelser på, om der er tale om en væsentlig forskel eller ej, og om redegørelsen er god, tynd eller fraværende.

Opgave 3.

Gør rede for henholdsvis Atossas og Dareios' fokus i deres reaktion på Xerxes' nederlag, og kommentér Dareios' udtalelser om sønnens ungdommelige overmod.

Du skal inddrage citater fra den græske eksamenstekst i din besvarelse.

Opgaven er tredelt:

Eleverne skal

- gøre rede for Atossas fokus i reaktionen på Xerxes' nederlag
- gøre rede for Dareios' fokus i reaktionen på Xerxes' nederlag
- kommentere Dareios' udtalelse om sønnens ungdommelige overmod

Alt for mange elever skriver løs uden at hæfte sig ved, hvad der i opgaven spørges om. Eleverne genfortæller tekstens indhold krydret med citater, men meget få nærlæser teksten, trækker væsentlige passager frem og gør rede for forskellen i Atossas og Dareios' fokus.

Det ville nok hjælpe mange af eleverne, hvis man i undervisningen arbejdede mere med, hvad forskellen er på f.eks. referat og redegørelse, og hvad der menes med *at kommentere*. Lærerens hæfte har side 11-12 en præsentation af de forskellige skriveskikkelser, som eleverne forventes at være fortrolige med.

Efter læsning af årets besvarelser af opgave 3 anbefales det, at man opdrager eleverne til at besvare opgavens tre dele hver for sig i hvert sit afsnit, og at man opdrager eleverne til, at hele besvarelsen indrammes af en indledning og afslutning. Det vil helt sikkert betyde, at langt flere elever faktisk svarer på det, de bliver bedt om.

Der lægges vægt på følgende ved vurderingen:

- Eleven skal forholde sig selvstændigt til teksten
- Der skal være overblik / struktur, indledning og afrunding
- Redegørelsen skal være en redegørelse og ikke et referat
- Der skal være præcise og relevante henvisninger til / citater fra den græske tekst.
- Citaterne skal ikke blot glosere besvarelsen med mere eller mindre tilfældige græske ord, men være centrale for det, eleven vil sige. Citaterne skal være centrale for de pointer, eleven inddrager i sin redegørelse / kommentar.
- Alle tre dele af opgaven skal være besvaret.
- Den 3. del af opgaven skal hænge sammen med besvarelsen af 1. og 2. del

Citater fra den græske tekst

Langt de fleste elever citerer på græsk, og man kan mærke, at det er noget, de er opmærksomme på, at de skal. De svagere elever citerer ofte udelukkende fra enten analyse- eller oversættelsesstykket og bruger ikke citaterne til andet end forklarende gloser, mens de gode besvarelser rummer relevante nøgleord fra teksten, ord, der udlægges og bruges til noget i det videre arbejde med tekstens indhold. Det er vigtigt, at de græske ord og citater indgår "aktivt" i besvarelsen, det skal være tydeligt, hvorfor de er med, og det skal fremgå, at eleven ved, hvad de betyder.

De græske citater skal vise, at eleven kan overskue sin græske tekst og evner i den at finde centrale ord og passager og virkelig bruge dem i redegørelsen og kommenteringen.

Elevernes måde at citere på kan groft inddeles som følger:

1. Der citeres ingen græske ord
2. Der citeres græske ord hentet fra sætningerne i opgave 1 el. 2, men ordene dokumenterer blot indhold
3. Der citeres græske ord hentet andre steder fra i teksten, men de bruges stadig kun dokumenterende i forhold til indholdet i teksten
4. Der citeres græske ord hentet fra sætningerne i opgave 1 el. 2, og ordene bruges til at dokumentere en pointe i elevens læsning af teksten
5. Der citeres græske ord hentet andre steder fra i teksten, og ordene bruges til at dokumentere en pointe i elevens læsning af teksten

Punkt 4 er ikke i sig selv ringere end punkt 5, da sætningerne i opgave 1 og 2, jo sagtens kan være centrale for elevens besvarelse af opgave 3, men i nogle besvarelser er det tydeligt, at eleven ikke har magtet at forholde sig til andre passager eller ord i den græske tekst end netop dem, eleven allerede har arbejdet med i opgave 1 og 2. Svage besvarelser har tit blot citater af type 2, mens gode besvarelser har citater af både type 4 og 5.

Igen i år gælder, at nogle elever er rigtig gode til at citere relevante og centrale ord og passager, mens andre elever drysser mere eller mindre tilfældige græske ord ud over besvarelsen som gloser.

På FIP i græsk/latin blev i foråret 2019 præsenteret et dokument med eksempler på forskellige måder at citere på. Man kan evt. benytte dette dokument, når man arbejder med citater med sine elever:

<http://klassisk.ribe.katedralskole.dk/studieretning9/opgaveskrivning.htm>

Opgave 4

Valget mellem opgave A, B eller C

De fleste angiver tydeligt, hvad de har valgt, men de behøver ikke afskrive opgaveformuleringen – med mindre det hjælper dem selv til at holde fokus.

Statistik på besvarelsen af opgave 4

	Opgaveformulering	Antal
A	Sammenlign perspektivtekstens fremstilling af Xerxes med eksamenstekstens fremstilling af Xerxes	38
B	Overvej hensigten med fremstillingen af boghveden i perspektivteksten, og sammenlign den med hensigten med fremstillingen af Xerxes i eksamensteksten	15
C	Beskriv skulpturerne på billede 1 og brug beskrivelsen til at begrunde dateringen. Vurdér, hvordan maleriet på billede 2 genbruger antikkens formsprog, og sammenlign figurerne på maleriet med skulpturerne på billede 1	23
	I alt	76

Vi tager forbehold for tælle- og tastefejl!

Der er klart flest elever, der vælger at besvare opgaven med den antikke perspektivtekst (38), mens opgaven med den efterantikke perspektivtekst er den mindst populære (15). Kunststopgaven er nok mere omfattende for eleverne at kaste sig ud i end tekststopgaverne, men på den anden side trænger eleverne efter flere timers arbejde med teksten måske til at skifte til noget nyt. I hvert tilfælde er der stadig mange, der vælger 4C (23).

Generelt gælder, at flere besvarelser af opgave 4 er præget af hastværk. Eleverne har brugt tid på de sproglige opgaver og skal skynde sig at få besvaret opgave 4.

Opgave 4A

Sammenlign perspektivtekstens fremstilling af Xerxes med eksamenstekstens fremstilling af Xerxes.

Eleverne fokuserer på overmod/hybris og ikke ret mange ser, hvad der ellers er af ligheder og forskelle i fremstillingen af Xerxes.

Næsten ingen elever reflekterer over, at der genremæssigt er tale om to ret forskellige tekster.

Opgave 4B

Overvej hensigten med fremstillingen af boghveden i perspektivteksten, og sammenlign den med hensigten med fremstillingen af Xerxes i eksamensteksten

Igen fokuserer eleverne helt på overmod/hybris og ser begge tekster som advarsler mod at begå hybris / være overmodig.

Næsten ingen elever reflekterer over, at der genremæssigt er tale om to ret forskellige tekster.

Opgave 4C

Beskriv skulpturerne på billede 1 og brug beskrivelsen til at begrunde dateringen.

Vurdér, hvordan maleriet på billede 2 genbruger antikkens formsprog, og sammenlign figurene på maleriet med skulpturerne på billede 1.

Billede 1

Her skal beskrives og argumenteres for dateringen. Nogle elever skiller de to dele ad, andre besvarer begge dele samtidig. Begge dele kan fungere, men det er en god ide, at eleverne har trænet opgavetyper og har udviklet en måde, hvorpå de griber den an.

Flere elever haster gennem opgaven og beskriver ret kort billede 1, og det er tydeligt, at flere gengiver en standardbeskrivelse af den arkaiske kouros og ikke en set beskrivelse af de to konkrete ret ens skulpturer

Når man har skulpturenes datering, og har en liste med årstal for de forskellige stilperioder, er det ingen kunst at skrive, at skulpturerne er arkaiske. Eleverne skal argumentere for, at det udleverede årstal må være rigtigt, og her er det oplagt at prøve at argumentere for, om en skulptur f.eks. er tidlig eller sen indenfor den stilperiode, som den tilhører.

Billede 2

Eleverne skal dels sammenligne figurene på maleriet med skulpturerne, dels vurdere, hvordan maleriet på billede 2 genbruger det antikke formsprog.

Her kunne mange elever have glæde af at dele besvarelsen i to og først sammenligne, inden de vurderer.

Meget få elever foretager en egentlig vurdering, men der er flere gode iagttagelser. Igen kan henvises til Lærerens hæfte side 11-12, hvor de forskellige skrivehandlinger kort er beskrevet.